

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ ГК «ТУРБОКОМ» НА РИНКУ ЗА ДОПОМОГОЮ PEST-АНАЛІЗУ

Постановка проблеми. Для визначення стратегічного вектору розвитку підприємства необхідно провести аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників впливу, співставити їх із можливостями підприємства та прийняти рішення щодо напрямку розвитку підприємства. Матричні методи передбачають аналіз не лише конкурентоспроможності підприємства, а й порівняння процесів конкурентів у їх взаємозв'язку та динаміці для розробки стратегії поведінки на зовнішньому ринку. Дані методичні підходи використовують, коли необхідно визначити відповідність асортименту продукції ринковій ситуації (портфель виробництва).

Мета дослідження. Дослідити особливості застосування PEST- аналізу ГК «ТУРБОКОМ» та доцільність впровадження у діяльність.

Таблиця 1

Методи комплексного стратегічного аналізу зовнішнього середовища

Матричний метод	Специфіка використання
SWOT	комплексний стратегічний аналіз для великих підприємств
PEST	моніторинг змін макросередовища і виявлення тенденцій, подій, невідконтрольних підприємству, але здійснюючих вплив на прийняття стратегічних рішень.
SPACE	комплексний стратегічний аналіз для малих і середніх підприємств

Основні матеріали дослідження. Всі три методи комплексного стратегічного аналізу зовнішнього середовища дозволяють попередньо визначити доцільність реалізації стратегії на сучасному промисловому підприємстві (рис. 1).

Для аналізу впливу факторів на ефективність діяльності підприємства з боку зовнішнього середовища частіше за все застосовують PEST-аналіз. PEST-аналіз (акронім політичних, економічних, соціальних і технологічних факторів) – аналіз ринку за чотирма групами факторів макросередовища. Результати аналізу є підґрунтям при виборі стратегії поведінки фірми в умовах нестабільного ринкового середовища [1,4]. PEST - аналіз найкраще підходить для оцінки маркетингового середовища підприємства в умовах кризи, оскільки найбільш детально та точно характеризує зовнішню діяльність підприємства та фактори, які на неї впливають найбільше.

Рис. 1. Мета проведення аналізу зовнішнього середовища промислового підприємства за матричними методами

На рисунку 2. запропоновано набір актуальних характеристик, що визначають чинники впливу на прийняття управлінського рішення щодо перспектив реалізації стратегії. Це дозволяє окреслити напрями в рамках яких підприємству доцільно розвиватися з метою нівелювання значного впливу факторів зовнішнього середовища.

<p style="text-align: center;">Політичні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рівень політичної стабільності • Наявність лобістських групувань, корупція • Недосконалість податкового законодавства • Митні бар'єри • Протекціонізм щодо вітчизняного виробника • Міжнародні угоди та зобов'язання • Вектор міжнародної політики держави • Рівень громадської підтримки програми розвитку держави 	<p style="text-align: center;">Соціальні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> • Освітній рівень населення • Мобільність працюючого населення • Чисельність працездатного населення • Репутація підприємства, імідж • Соціальна стабільність • Міжнародна соціальна політика
<p style="text-align: center;">Економічні чинники</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рівень економічного розвитку держави • Зовнішньоторгівельний баланс держави • Темп інфляції • Стабільність валютного ринку • Середня заробітна плата • Інвестиційний клімат у галузі • Міжнародні економічні зв'язки • Платоспроможність замовників 	<p style="text-align: center;">Технологічні чинники</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рівень розвитку науки і техніки • Інновації в технології • Доступ до технологій, ліцензування, патенти • Інтенсивний розвиток промисловості • Технічний стан виробничих потужностей • Зміна і адаптація нових технологій • Виробнича ємність

Рис. 2. Фактори оцінки PEST-аналізу, що визначають перспективи формування стратегії розвитку підприємства

Метою PEST-аналізу є відстеження (моніторинг) змін макросередовища за чотирма ключовими напрямками і виявлення тенденцій, подій, непідконтрольних підприємству, але здійснюючих вплив на прийняття стратегічних рішень [4].

Політичний фактор зовнішнього середовища вивчається в першу чергу для того, щоб мати чітке уявлення про наміри органів державної влади відносно розвитку суспільства й про засоби, за допомогою яких держава припускає запроваджувати в життя свою політику.

Аналіз економічного аспекту зовнішнього середовища дозволяє зрозуміти, як на рівні держави формуються й розподіляються економічні ресурси. Для більшості підприємств це є найважливішою умовою їхньої ділової активності.

Вивчення соціального компонента зовнішнього оточення спрямоване на те, щоб усвідомити й оцінити вплив на бізнес таких соціальних явищ, як відношення людей до праці і якості життя, мобільність людей, активність споживачів й ін.

Аналіз технологічного компонента дозволяє передбачати можливості, пов'язані з розвитком науки й техніки, вчасно переорієнтовуватися на виробництво й реалізацію технологічно перспективного продукту, спрогнозувати момент відмови від використовуваної технології.

PEST - аналіз проводять у формі таблиці, поділеної на чотири сегменти. Кожен із факторів має відповідну вагомість для даної галузі та відповідний вплив (В), який виражається за допомогою оцінок [8]:

- 1 – незначний вплив оціночного фактору (майже до повної відсутності);
- 2 – фактор має деякий вплив на діяльність фірми;
- 3 – фактор значною мірою впливає на діяльність фірми.

Сила впливу кожного окремого фактора визначається за формулою:

$$P = V \times B, \quad (1.1),$$

де P – сила впливу кожного окремого фактора; V – вагомість кожного з факторів; B – вплив кожного з факторів.

Результати проведення PEST-аналізу наведені в табл. 2.

Можна зробити певні висновки. Найбільш значний вплив на діяльність ГК «Турбоком» в сучасних ринкових умовах, мають економічні (2,8) та політичні (2,65) фактори. Таким чином, підприємству необхідно найбільшу увагу приділити аналізу і прогнозуванню ситуації в політичній та економічній сферах свого функціонування, особливо в умовах нестабільної ситуації у державі. Однак не слід забувати і про інші групи факторів, які також можуть істотно вплинути на маркетингове середовище підприємства.

Аналізуючи економічні фактори можна зробити висновок, що:

- економічна ситуація в країні є найбільш впливовим фактором на діяльність підприємства;
- підприємства промислового комплексу, здійснюючи операції на міжнародному ринку значно залежать від курсу валют та його стабільності.

Політичні фактори вагомого впливу це:

- рівень політичної стабільності має значний вплив на договірні стосунки з замовниками продукції;

– загроза корупції у верхівках влади, які приймають стратегічні рішення.

Висновки. Основний висновок - підприємство займає лідируючу позицію серед конкурентів не тільки м. Мелітополя, а і Запорізького регіону і України. Було визначено необхідність зростання обсягів виробництва експортної та імпортозамінної продукції. Найбільш значний вплив на діяльність ГК «Турбоком» в сучасних ринкових умовах, мають економічні (2,8) та політичні (2,65) фактори. Таким чином, підприємству необхідно найбільшу увагу приділити аналізу і прогнозуванню ситуації в політичній та економічній сферах свого функціонування, особливо в умовах нестабільної ситуації у державі.

Список використаних джерел:

6. Пирс Д. Стратегический менеджмент / Д. Пирс, Р. Робинсон ; пер. с англ. Е. Милютин. – СПб. : Питер, 2013. – 560 с.
7. Ситніченко В. М. Стратегія розвитку машинобудування на основі системи збалансованих показників. НТЦ «СТАНКОСЕРТ». Системи управління. 2013. № 15. С. 78–90.
8. Kenichi Ohmae. The Mind of the Strategist / Kenichi Ohmae. – New York : Mc Graw-Hill, 2012.
9. Четцова-Терашвіллі Т. В. Класифікація матричних методів, які застосовуються в стратегічному управлінні підприємством. URL: http://www.confcontact.com/2007may/8_4e4et.php
10. Стратегічне управління : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Уклад.: В.О. Могилко, І.А. Дмитрієв, Р.В. Сагайдак-Нікітюк, І.Ю. Шевченко, О.А. Яценко. Х.: ХНАДУ, 2016. , 252 с
11. The Global Competitiveness Report 2016–2017/ World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
12. Позиція України в рейтингу країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017/ Економічний дискусійний клуб. URL: <http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-zaindeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>
13. The Global Information Technology Report 2016/ World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/GITR_2016_full%20report_final.pdf